

Landsbygds- och
infrastrukturdepartementet
li.remissvar@regeringskansliet.se

Remiss om delbetänkande En ny nationell myndighet för viltförvaltning, SOU 2025:50 (LI2025/00934)

Sammanfattning

Länsstyrelsen delar utredningens uppfattning om vikten av en mer effektiv och behovsanpassad viltförvaltning. Vi ser positivt på ambitionen att tydliggöra ansvar, stärka vägledning och skapa förutsättningar för en viltförvaltning i balans.

Länsstyrelsen tillstyrker alternativ ett, en myndighet för enbart viltförvaltning. För länsstyrelsen är en stabil nationell myndighet som ger riktning och vägledning till den regionala förvaltningen av stor vikt. Det finns dock risker med att inrätta en ny viltförvaltningsmyndighet, främst kopplat till helhetsperspektiv inom arter, ekosystem och miljö samt utmaningar med verksamhetsövergång.

Länsstyrelsen tillstyrker majoriteten av utredningens förslag och instämmer i utredningens bedömningar. Länsstyrelsen lämnar närmare synpunkter under respektive avsnitt nedan.

4.2 Viltförvaltningsmyndigheten

Länsstyrelsen tillstyrker förslaget. Detta alternativ ger förutsättningar för ett tydligare uppdrag och resursfördelning som underlättar den nationella myndighetens uppdrag, som bland annat är att stödja den regionala viltförvaltningen.

4.4 Ansvar för artbevarande och artskydd

Viltförvaltning är nära sammanlänkad med flera andra förvaltningsprocesser, exempelvis områdesskydd, restaureringsinsatser, klimatanpassning och miljöövervakning.

arbete mot invasiva främmande arter, åtgärdsprogram för hotade arter och miljöövervakning. Länsstyrelsen menar att det finns risker dela på ansvaret för artskyddet. Detta då arter ofta behöver hanteras utifrån ett helhetsperspektiv, bland annat kopplat till livsmiljö- och habitatförluster, jakt och andra faktorer som påverkar arternas förutsättningar.

Om ansvaret för artskyddet i sin helhet ligger kvar på Naturvårdsverket och ansvaret för viltförvaltningen flyttas till viltförvaltningsmyndigheten riskeras dock att det jaktliga perspektivet i artskyddsfrågorna förloras, vilket kan få konsekvenser för viltförvaltningen.

Ur perspektivet viltförvaltning som sådan finns det alltså vinster med att föra över ansvaret för artskyddet för vilda däggdjur och fåglar till viltförvaltningsmyndigheten. Förslaget ger förutsättningar för att förvalta arterna utifrån artskydds- och jaktligt perspektiv. Men för att inte förlora helhetsperspektivet och kopplingen till arternas livsmiljöer krävs dock ett mycket nära samarbete mellan Naturvårdsverket och viltförvaltningsmyndigheten. Samarbetet bör styras genom exempelvis tydliga uppdrag och instruktioner till respektive myndighet, eller att ett särskilt gemensamt råd bildas kring artskyddsfrågor där involverade myndigheter deltar. Regeringen behöver följa utvecklingen inom området noggrant. Även med en väl fungerande samverkan finns dock en ökad risk för olika tolkningar av lagstiftningen mellan myndigheter, en ökad ineffektivitet och otydlighet avseende artskydd i vägledning till länsstyrelserna.

4.5 Arbeta mot invasiva arter

Länsstyrelsen avstyrker förslaget.

Länsstyrelsen anser att en uppdelning av arbetet mot invasiva främmande arter mellan flera myndigheter riskerar bli ineffektivt. Förslaget innebär att uppdraget kommer delas mellan två myndigheter vilket kommer försvåra för den enskilde markägaren/utföraren som exempelvis i praktiken kan behöva upprätta avtal med två myndigheter i stället för en.

4.21 Personalbehov

Länsstyrelsen ser risker med föreslaget personalbehov, särskilt kopplat till stödfunktioner. Stödfunktioner, såsom kundtjänst, jurist, ekonomi, kommunikation, HR etcetera, är centrala för en effektiv

myndighetsutövning och ett gott förtroende från allmänheten. En mindre viltförvaltningsmyndighet har mindre resurser för stödfunktioner och ett mindre utrymme att prioritera under intensiva arbetsperioder. Länsstyrelsen bedömer därför att den föreslagna stödfunktionen om 4,5 årsarbetskrafter riskerar bli för liten och därmed sårbar. Stödfunktionernas centrala roll medför att detta kan bli en flaskhals för myndigheten och en utmaning att hantera om inte ytterligare resurser tillförs.

4.22 – 4.29 Myndigheten för viltförvaltning och vapen m. fl.

Länsstyrelsen avstyrker samtliga förslag.

Länsstyrelsen anser att det är olämpligt att länsstyrelserna ska hantera polisiära uppgifter. Den stora mängden vapenärenden medför också svårigheter att prioritera och fördela resurser på myndigheten. Det finns, enligt länsstyrelsen, en uppenbar risk att viltförvaltningsfrågorna prioriteras ned till förmån för vapenärenden vilket sannolikt påverkar viltförvaltningen negativt.

5.11.2 Förslag – alla vapenärenden förs över till den nya myndigheten.

Länsstyrelsen avstyrker förslaget.

Länsstyrelsen anser att det är olämpligt att länsstyrelserna ska hantera polisiära uppgifter. Den stora mängden vapenärenden medför också svårigheter att prioritera och fördela resurser på myndigheten. Det finns, enligt länsstyrelsen, en uppenbar risk att viltförvaltningsfrågorna prioriteras ned till förmån för vapenärenden vilket sannolikt påverkar viltförvaltningen negativt.

5.11.3 Bedömning – ansvaret för vapentillstånd för jägare och målskyttar förs över till den nya myndigheten.

Länsstyrelsen instämmer inte i utredningens bedömning av samma skäl som avsnittet ovan.

6.9 Viltförvaltningsmyndigheten och länsstyrelserna bör överta ansvaret

Länsstyrelsen tillstyrker förslaget.

Om länsstyrelsen ska handlägga skjutbaneärenden i samma omfattning som Polismyndigheten skulle det enligt utredningen innebära ett behov av minst en handläggare per länsstyrelse som har besiktningskompetens, motsvarande i genomsnitt drygt en halv årsarbetskraft. Länsstyrelsen menar att denna uppskattning kan vara i underkant sett till det faktiska behovet.

8.4 Bedömningar och förslag

Länsstyrelsen tillstyrker förslaget.

Förändringen kommer att innebära ökade kostnader för länsstyrelserna. I dag finansieras kostnaderna för att hantera statens vilt med myndigheternas förvaltningsanslag. Till skillnad från Polismyndigheten får länsstyrelserna ingen kostnadsersättning ur viltvårdsfonden.

Polismyndigheten använder uppskattningsvis mellan två och tre årsarbetskrafter för uppgifterna med statens vilt. Om uppgiften förs över till länsstyrelserna motsvarar det i genomsnitt ett behov av upp till en sjundedels årsarbetskraft per länsstyrelse. Däremot kan regionala skillnader i viltstammarnas storlek och volymer av dött vilt påverka hur personalresurserna bör fördelas mellan länsstyrelserna. Länsstyrelserna kommer också att få ökade kostnader för transporter och kyl- eller frysförvaring av viltet, samt förpackningar och porto med mera och som också behöver finansieras. Polismyndigheten har uppskattat att myndighetens kostnader för detta uppgår till mellan en och två miljoner kronor per år.

Länsstyrelsen har i dagsläget ingen verksamhet som är anpassad för att ta emot rapporter om statens vilt i samma omfattning som Polisen har. Länsstyrelsernas krav på tillgänglighet behöver därför lyftas in ett slutgiltigt förslag av 36 § jaktförordningen.

10.3.2 Verksamhetsövergång och kompetensförsörjning

Enligt utredningen finns det flera konsekvenser under en verksamhetsövergång. Bland annat lyfts risker för att verksamheten tappar kompetens och erfarenhet vilket kan leda till längre

handläggningstider och att planerat utvecklingsarbete skjuts på framtiden.

Beroende på vart den nya myndigheten lokaliseras och om personalen vid de myndigheter som ska lämna ifrån sig uppgifter erbjuds anställning i den nya myndigheten eller ej, kommer att spela stor roll för landets viltförvaltning. Man kan befara att den nya myndigheten skulle behöva rekrytera ny personal i en signifikant omfattning. Utredningen anger att tidigare uppföljningar av förändringar som innebär att myndigheter eller verksamheter omlokaliseras visar att behovet av nyrekrytering ofta blir stort.

Att inrätta en ny myndighet inom viltförvaltningen kommer under en längre period att föra med sig behovet av att skapa nya relationer, kontaktytor, samt konstellationer för samverkan. Det gäller både myndigheter och organisationer. Det kommer att ta tid innan alla bitarna i pusslet faller på plats och risken är att det leder till bland annat ineffektivitet och försvårad överföring av kunskaper och erfarenheter inom viltförvaltningen.

Länsstyrelsen vill här belysa att konsekvenser för viltförvaltningen behöver hållas på en låg nivå då viltförvaltningen är beroende av ett högt förtroende från allmänheten. Ett minskat förtroende för med sig en rad konsekvenser och kan exempelvis påverka acceptans för jakt och länsstyrelsernas arbetsbelastning. Det tar även lång tid att återupprätta ett minskat förtroende. Det behöver därför säkerställas att grundläggande funktioner inom viltförvaltningen, såsom inventering av stora rovdjur och andra beslut som krävs för att länsstyrelserna ska kunna lösa sina uppdrag inom viltförvaltningen, fortfarande kan bedrivas under en verksamhetsövergång.

10.4.1 Naturvårdsverket lämnar ifrån sig flera uppgifter

Länsstyrelsen menar att det finns risker med att dela på ansvaret för artskyddet. Detta då arter ofta behöver hanteras utifrån ett helhetsperspektiv, bland annat kopplat till livsmiljö- och habitatförluster, jakt och andra faktorer som påverkar arternas förutsättningar. En uppenbar risk med att dela på ansvaret för artskyddet är att de involverade myndigheterna bildar olika uppfattningar beroende på övriga uppdrag som myndigheterna hanterar.

En förutsättning för att kunna dela på ansvaret är därför ett nära samarbete mellan myndigheterna. Länsstyrelsen ser här fördelar med om samarbetet kan formaliseras och styras genom tydliga uppdrag och instruktioner till respektive myndighet.

10.7 Konsekvenser för länsstyrelserna

Flera av utredningens förslag lyfter att ytterligare delar bör lyftas in i länsstyrelseinstruktionen och att länsstyrelsernas uppdrag kopplat till viltförvaltning bör tydliggöras.

Länsstyrelserna har redan idag svårt att finansiera den ordinarie viltförvaltningen och har de senaste åren äskat ytterligare medel för att hantera den regionala viltförvaltningen. Om ytterligare uppdrag ska överföras till länsstyrelserna, såsom hantering av civila skjutbanor, statens vilt och en tydligare roll i viltförvaltningen behöver ytterligare medel tillföras länsstyrelserna.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av landshövding Marita Ljung med tillförordnad viltchef Nicklas Rumm som föredragande. I den slutliga handläggningen har också enhetschef Olov Hallquist medverkat.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.